

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 331.61

Hely

Idő "1919"

Személy

Helvszám

Szerző:

Cím:

Munkát kerestem Pesten...

Forrás:

Világ

Bp.

(Helv)

1919. XI. 13.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Munkát kerestem Pesten...

(A Világ tudósítójától.) A munkanélküliek száz-ezrei ödöngenek Budapest utcáin. Az ipar és kereskedelem, amely eddig tömérdek embernek adott foglalkozást és kenyeret, szünetel, de áll a munka az élő vállalatoknál is. Valami sokat az állami beavatkozás sem lendít a szomorú helyzeten. A közmunkáknál alig néhány száz munkanélkülit tudnak foglalkoztatni és ami a legfontosabb: a közmunkáknál egyetlen szakmunkás vagy intellektuális sem tud elhelyezkedni. Az emberek sorsa most az öleten és leleményességen alapszik és bizonyos, hogy nagyon sokan szakítottak a multak hagyományaival és a munkanélküliség kínos keserves hetei sok mindenre megtanítják a nélkülöző embereket. De hát lehet-e Pesten egyáltalán munkát kapni? — kérdezhetik tőlem azok, akik egész életüket munkában töltötték el és most önhibájukból tétlenségre vannak kárhóztatva.

Tegnap reggel elhatároztam, hogy elmegyek munkát keresni. Nem volt előre kidolgozott tervem, nem döntöttem afölött sem, hogy utcaseprőnek, szállodai lohandienernek, hivatalnoknak avagy jutalékos ügynöknek állok-e be? Beleéltem magamat a dolgozni akaró munkanélküli lelkiállapotába, amely nem tesz különbséget munka és munka között.

Kora reggel, öt órákor lemenem a Dunaparttra. Nehéz, sűrű köd üli meg a vizet. Mély csend és kísérteties sötétség ölel körül. A Duna közepén halvány fénysugár huzódik lefelé... Vízcsobbanás... Angol őrnaszád motorjának kelepelésé szakítja meg a csendet. Második fénysáv... Motorzugás... A fénysávok szaporodnak. Négy rózsaszín

fénycsík a Duna tükre felett... Gyakorlatra indulnak az angol hadihajók. Lenn, a rakodóparton, a Magyar Folyam és a Dunagőzhajózási raktárait most nyitogatják. Oda megyek. Keményvonásu, matrózruhás atlétával állok szemben.

— Munkát keresek... akármilyent... — szölok akadozó hangon...

— Munkásfelvétel hétfőn van... Vagy jöjjön holnap... Majd meglátjuk... — felel a matrózruhás atléta és egy mázsás sulyu kötelcsigát emel fel a földről és mint a pelyhet dobja odébb.

Tovább megyek. Az Erzsébet-hid alatt hideg és nedves kőpadon egy ember szilhüettjét veszem ki. Szajnaparti látvány. Rongyokba burkolt öreg csavargó. Közel hajolok hozzá. Melle mélyen zihál. Lábbain rongyos, elnyült katonabakancs. Bal lába telőg az aszfaltra.

Felvesznek utcaseprőnek

A Ferenc József-rakpartra érek. A parton kis kőházikó, benne égő petróleum-lámpás. Körötte topdgó emberek, utcaseprők. Négyen-ötven lehetnek. A házikó eresze alatt duruzsolás...

— Katinka, te szép, hol voltál az este? — évődik egy csinos, tagbaszakadt utcaseprő, aki magához szorítja a Katinkának nevezett leányzót. Bemegyek a felvételi irodába. Faasztal mellett ül — mint később megtudtam — Szaniszló András munkavezető. Szelid, barátságos arcu magyar ember, őszbevegnyülő kis bajuszkával.

— Munkanélküli vagyok... Beállnék utcaseprőnek is... ha felvennének... — szölok Szaniszló András munkavezetőhöz, aki feláll és nyugodt, emberséges hangon válaszol:

— Ha van hozzá érzéke és kedve, felveszem. A

napszám 24 korona, kap ruhát és beváltjuk a kenyérbécsőt. A napi munkaidő reggel 7-től fél óra ebéddel délután 5 óráig tart. Utcaseprőkben amugy is hiány van. Az ötödik kerületben tegnap is hiányzott a létszám. Harmincöten nem jöttek el. De itt a negyedik kerületben is kell ember. Ha munkába akar állni, holnap reggel hét órákor jelentkezék...

Elbucsuztam Szaniszló Andrástól és megígértem, hogy holnap reggel jelentkezni fogok. Künn a felvételi iroda előtt most sorakoznak leendő kollégáim. Jobbkezükben hosszú nyírfaseprő, baljukban széles lapát. Szaniszló András munkavezető szemlét tart. Minden rendben van. „Indulj!” adja ki a jelzést a munkavezető és a seprős hadsereg kettős sorokban vonul a Kossuth Lajos-utca felé.

A kofák munkát adnak

Egy állásom már van és az éhenhalástól már nem kell félnem. Nem is igen sietek. Átsétálok a vásárcsarnokhoz. Most éled itt az élet. Kétkerekű kordék gördülnek be a csarnok kapuján. Káposztát és almát szállítanak az éhes pestiek részére. Egy terjedelmes kofanagyság rettenetesen erőlködik egy kis láda bontásán. Felajánlom szolgálataimat és elmondom, hogy munkanélküli vagyok és most kenyér után nézek.

— Hát csak gyűjjön lelkem. Adok én magának munkát annyit, amennyit akar. Kereshet is nálam jócskán és nem lesz gondja semmire... Horváthné szomszédnak is köll férfi-segítség. Ott is kereshet. Itt a fogó, meg a fesztő... Na kezdje... .

Átveszem a fesztővasat. Enged a fapánt és a fedőlapot két szélén hirtelen rándítással felemelem.

— Jó csinálja lelkem... Most menjen Horváthné szomszédomhoz. Ott künn áll a Csarnok-téren... Csak kiabáljon neki. Aztán ha ott végez, gyűjjön vissza...

A cupringer munkát keres számomra

Nem kiáltottam Horváthné asszony után. Kicsétáltam a csarnokból. Egy cselédelhelyező után nézek. Gondoltam, valami foglalkozást itt is találhatok. Ugy látszik, a cupringerek eltűntek Pestről.

Keresztülvágtam az Üllői-uton. Nézegetem a cím-táblákat. Ruhanemű és koporsóüzlet az elég van az Üllői-uton. De cupringer, az nincs. Átvágok a Baross-utca-ba. A 32. számú ház egyik üzletének homlokán fekete alapon aranybetűs felírás ékeskedik, rajta *Martinovics* Emil névvel. Fölötte másik cég-tábla, mely arról világosít fel bennünket, hogy itt szerelőséggel egybekötött cupringerség található. Elolvasom a szakácsnők, dadák és urasági kocsisok ulmutatóját, melyen kis cédulák fityegnek. Házak vételét, eladását és közvetítését hirdetik. Éltrevaló ember lehet *Martinovics* Emil polgártárs, aki kettős foglalkozása mellett ingatlanok közvetítésével is foglalkozik. Benyitok és nagyon alázatos hangon munkát kérek. Az asztalnál vasutas-sapkában ül *Martinovics* Emil, az üzlet tulajdonosa. A padokon háztartási alkalmazottak, akik szánakozóan hallgatják szomorú előadásomat.

— Munkát — kezdi a beszélgetést jóindulatu hangon *Martinovics* Emil — ön számára nagyon nehezen tudnék adni. Maga — mint látom — intelligens ember és elhelyezőm révén magának nem tudnék megfelelő állást szerezni. Hanem tudja mit? Nekem két üzletem van. Ingatlanok vételével és eladásával is foglalkozom és ott sokat kereshet. Ma is tíz megbízást kaptam. Itt van Erzsébetfalváról... aztán egy tanár keres négy-öt szobából álló házat megvételre... Egyszóval szépen kereshet... Maga intelligens ember, jó fellépése van és biztosan tudna jó üzleteket kötni...

— Zsidó maga? — kérdezi *Martinovics* Emil.

— Igen! — válaszoltam határozott hangon, ami úgy látszik, az üzlettulajdonosnak nagyon imponált, mert a következőket válaszolta:

— Én meg keresztény vagyok. Mi ketten barátságosan együtt dolgozhatunk. Maga — mint látom, fürge és élelmes — szerzi az üzleteket, én meg azokat le fogom bonyolítani.

Ezzel a derék *Martinovics* csal gyorsan megoldottuk a felekezeti kérdést és a koncentrációt, gyorsan

sabban, mint *Friedrich* István és *Garami* Ernő. Megállapodtunk, hogy a szerzett üzletek értéke után nekem 10% províziót fizet és ezenkívül külön haszonrészeseledést is biztosít.

— Holnap tehát eljön hozzám és az ügyet részletesen is megbeszéljük. Megigérttem.

Biztosabb foglalkozás után nézek...

Elbucsztam *Martinovics* mestertől és megvettem a reggeli lapokat. Az „Állás és foglalkozás” című rovatban a következő hirdetés ötlött a szemembe:

Fix és jutalék mellett foglalkozást találhatnak *Faragó* Dezsőnél VI., *Dessewffy*-utca 25.

Felkerestem *Faragó* Dezsőt a *Dessewffy*-ut-cában.

Faragó Dezső

higiénikus lakástisztító-vállalata

olvasom a cégtábláról. Az üzletajtó két oldalán azt hirdeti *Faragó* Dezső, hogy lakástisztításokat, szőnyeg tisztítását, megőrzését és javítását vállalja és mindezt jutányos áron teszi. Benn, az üzlethelyiségben egy intelligens külsejű fiatalember fogad.

— *Faragó* cégfőnök vagyok! — mutatkozik be. — Igen, a hirdetésre...

Elmondom, hogy állás nélküli kereskedelmi alkalmazott vagyok és most munkát keresek. Jóideig Bécsben dolgoztam, a párisi *Pathé Frères* cég irodájában... Voltam komptoirista, könyvelő, levelező és néha az ügyfeleket is látogattam...

— Egyszóval — válaszol a cégfőnök — a mi szakmánkban még nem dolgozott. No de nem baj. Majd beletanul. A legfontosabb, hogy a helyi piacot ismerje és értsen az üzletszerzéshez. A mi szakmánknak elengedhetetlen kelléke a jó megjelenés.

Fizetése havi 400 korona és minden megszerzett üzlet után 30%-ot kap.

Faragó Dezső cégfőnök hosszasan elmagyarázza a lakástisztítási üzlet természetét, amely nem is olyan egyszerű, amint azt a laikusok gondolják. Egyelőre a magánfelek látogatását bizza rám. Az üzlethelyiségek felett rendelkező feleket ő látogatja.

— Fél óra múlva jöjjön vissza — buzdít *Faragó* Dezső — és együtt elmegyünk a *Főherceg Sándor*-térre... Ott mindjárt látni fogja, hogy miként csinálom én...

Faragó Dezsőnek is megigérttem, hogy visszajövök. Munkaadóimtól azonban most bocsánatot kérek, hogy ígéretemet ezúttal nem váltom be és megmaradok mostani foglalkozásom mellett. Őt foglalkozás mégis csak sok volna. (zs. g.)